

Lelki gyakorlat, Súlyomkővár, 2023. augusztus 21-25.

„Éljetek méltón ahhoz a hivatáshoz, amelyet kaptatok” (Efezusi levél 4,1)

1. A pap keresztje

Jóllehet kétezer év választ el bennünket a Krisztus-eseménytől, mégis az egyházban továbbélő Krisztus az ő jelenlétét biztosítja mindazoknak, akik őt keresik. Ma, több szempontból, még nagyobb figyelem irányul a keresztény életet élőkre, akik egészen Jézus közelében vannak, és magukat is krisztusivá akarják formálni: „**Ugyanaz** a lelkület éljen bennetek, amely Krisztus Jézusban volt” – hallatszik a *Filippi-levél* Krisztus-himnusz elején (Fil 2,5).

A keresztény élet mélyebb tartalmának megismeréséhez – most, hogy erre több időnk van – vegyük figyelembe a hívő és a kereszt kapcsolatát és annak a szoros Krisztus-követésnek a jellemzőit, melyek a keresztényekre vonatkoznak. Időrendben, még az evangéliumok lejegyzése előtt Pál apostol ír először Krisztus keresztjéről, és az első keresztények feladatairól. Már a megtérésekor így szól az Úr Pálhoz Ananiás által: „Megmutatom majd neki, mennyit kell nevéért szenvednie.” (ApCsel 9,16)

Szent Pál találkozása a feltámadt Krisztussal egy egész életre meghatározta áldozatvállaló magatartását. Az *Apostolok Cselekedeteiben* lejegyzett három elbeszélésből, mely Pál damaszkuszi életfordulatáról szól, a harmadikban olvashatjuk, amint az Úr így szól: „Saul, Saul, miért üldözöl? Hiába rugdalózol az ösztöke ellen.” (ApCsel 26,14) Az első *Korintusi-levélben* pedig halljuk Szent Pál keresztéről szóló tanítását, mely azoknak, akik elvesznek, balgaság, de nekünk, akik üdvözülünk, Isten ereje (vö. 1Kor 1,18). Ez Pál apostol központi gondolata, amely meghatározza apostoli működését és egész életét is.

Vajon mi ez a keresztéről szóló bölcsesség, amelyet Pál hirdet, s amelyet nekünk is el kell sajátítanunk és megélnünk? Idézzük fel azt a helyet, ahol Pál apostol személyesen ír megtéréséről és életrajzi adatairól a *Galata-levél* első fejezetében. Itt szól arról, hogy „az általam hirdetett evangélium nem embertől való” (Gal 1,11). Ugyancsak itt szerepel a hit és a tettek összefüggésével kapcsolatban, hogy „a törvény által meghaltam a törvénynek, hogy az Istennek éljek, mert Krisztussal engem is keresztre feszítettek” (Gal 2,19). Olyannyira szoros Szent Pál és Krisztus keresztjének a kapcsolata, hogy a levél végén elhangzik egy titokzatos kijelentés: „Senki ne okozzon kellemetlenséget nekem, mert Jézus jeleit viselem a testemen.” (Gal 6,17: *stigmata Domini Iesu Christi in corpore meo porto.*)

A Lélek szerinti élet követelménye, amit Pál apostol kijelentésként megállapít, hogy „akik Krisztus Jézushoz tartoznak, keresztre feszítették testüket szenvedélyeikkel és kívánságaikkal együtt” (Gal 5,24). Szent Pál saját közösségi tapasztalatából beszél, amikor a szeretet parancsa készíteti a másik elviselésére és a saját gyengesége türelmes elfogadására. Először a közösséggel kapcsolatban mondja: „Hordozzátok egymás terhét, így teljesítitek Krisztus törvényét!” (Gal 6,2) Ezek után azonban rögtön hozzáteszi, ami még személyesebben vonatkozik ránk mint Krisztus-követőkre: „Mindenki a saját tetteit tegye mérlegre, dicsekvését pedig tartsa meg magának, ne tárja mások elé, hiszen mindenkinek a maga terhét kell hordoznia” (Gal 6,5).

A közösségi teherviselésen túl tehát számolni kell az egyéni keresztthordozással, amely a hívő életében még inkább vonatkozik arra, amiről Jézus beszélt Pálnak: „Megmutatom majd neki, mennyit kell nevéért szenvednie.” (ApCsel 9,16) Pál apostol szerint ez az egész keresztény

élet foglalata, mivel azoknak, akik külsőleg akarják megmutatni vallásosságukat, „akik test szerint akarnak tetszeni, körülmetélkedésre kényszerítenek titeket csak azért, hogy Krisztus keresztyéért ne szenvedjenek üldözést” (Gal 6,12). Ha tehát nem a kereszt bölcsességét, hanem valami mást, divatost vagy népszerűt közvetítünk, azzal szemben azonnal megszólal az apostol: „Én azonban nem akarok mással dicsekedni, mint Urunk, Jézus Krisztus keresztyével. Átala keresztye szegedték nekem a világot, és engem is a világnak.” (Gal 6,14) Láthatjuk tehát, hogy Pál dicsekvésének oka Krisztus keresztye, amely immár az ő keresztye is, mert éppen azzal dicsekszik.

A kereszt az apostol és a pap életében is – mondhatnánk – olyan mérföldkő, amely választás elé állítja, vagy egy olyan botránykő, melyen ő maga vagy mások megbotlanak, hiszen minden értelmet meghaladóan egy emberfeletti tette és cselekvésre ösztönöz, amely az önként vállalt szenvedésre vonatkozik. Ezen a ponton emlékezzünk arra, hogy amint létezik az életet odaadó vértanúság, ugyanúgy beszélhetünk fehér vértanúságról is, amit XII. Piusz pápa jövendölt meg Mindszenty bíborosról, amikor 1946. február 21-én így szólt a bíborosi kalapot átvevő magyar főpásztorhoz: „Az új kardinálisok közül te leszel az első, akinek vállalnod kell a bíbor színnel jelzett vértanúságot!”